

терористичних та екологічних ризиків, характерних для сучасного збройного конфлікту.

Основними проблемами розвитку РХБ захисту є потреба в оновленні засобів виявлення та захисту, недостатня автоматизація процесів моніторингу, обмежена інтеграція інформаційних систем і необхідність удосконалення міжвідомчої взаємодії.

Примітка. Дослідження виконано згідно з планом роботи науково-дослідного гуртка «Актуальні питання бойового та логістичного забезпечення» кафедри бойового та логістичного забезпечення Київського інституту Національної гвардії України на 2025–2026 навчальний рік.

Щербань Валерій Петрович

комірник складу військово-технічного майна, солдат

Київський інститут Національної гвардії України

Шкара Михайло Вікторович

начальник складу військово-технічного майна, сержант

Київський інститут Національної гвардії України

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОГО МАЙНА РХБЗ ТА ІНЖЕНЕРНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Актуальність. В умовах воєнного стану ефективне управління військовим майном набуває критичного значення для забезпечення обороноздатності держави та належного функціонування сектору безпеки і оборони. Система обліку військового майна є одним із ключових елементів логістичного забезпечення, оскільки забезпечує контроль за наявністю, рухом, технічним станом та використанням матеріальних ресурсів.

Сучасні військові конфлікти характеризуються високою динамічністю, значною інтенсивністю використання ресурсів та необхідністю оперативного реагування на потреби забезпечення. У таких умовах особливого значення набувають питання ведення обліку, організації контролю, забезпечення прозорості використання майна та недопущення його втрат чи нецільового використання.

Правові засади обліку та використання військового майна визначаються наказом Командувача НГУ України від 21.01.2023 №44 «Про затвердження Положення з організації матеріально технічного забезпечення радіаційного, хімічного, біологічного захисту в НГУ, та наказом МВС від 03.11.2017 №821 «Про затвердження Інструкції з експлуатації засобів інженерного озброєння в НГУ». Відповідно до чинного законодавства військове майно є державною власністю та підлягає обов'язковому обліку за кількісними, якісними, обліково-номерними та вартісними показниками.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах функціонування навчальних закладів сектору безпеки і оборони, де військово-технічне майно активно використовується під час підготовки курсантів та проведення практичних занять. Засоби РХБЗ та інженерної служби потребують постійного контролю технічного стану, комплектності та своєчасного документального оформлення їх видачі й повернення.

Мета. Проаналізувати особливості обліку та використання військово-технічного майна РХБЗ та інженерної служби в умовах воєнного часу на прикладі діяльності складу військового навчального закладу Національної гвардії України, а також визначити основні проблеми та перспективи вдосконалення системи обліку.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали нормативно-правові акти України у сфері обліку військового майна, наукові публікації з питань військової логістики та правового регулювання використання військового майна, а також практичний досвід організації роботи складу військово-технічного майна.

У процесі дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, узагальнення, систематизації та порівняльного аналізу нормативної бази й практичних аспектів ведення обліку військового майна.

Виклад основного матеріалу. Система обліку військового майна в умовах воєнного часу має важливе значення для забезпечення безперервного функціонування логістичної системи та підтримання належного рівня боєготовності. Особливості сучасного правового режиму воєнного часу обумовлюють необхідність поєднання оперативності прийняття рішень із дотриманням вимог законності, підзвітності та контролю за використанням матеріальних ресурсів.

У практичній діяльності комірника складу військово-технічного майна важливе місце займає організація видачі та повернення майна курсантами і викладачами під час проведення занять. Значна інтенсивність використання засобів РХБЗ та інженерного майна зумовлює необхідність постійного оновлення облікових даних, контролю комплектності та технічного стану майна.

Особливу увагу необхідно приділяти засобам РХБЗ, зокрема протигазам, приладам хімічної розвідки та засобам індивідуального захисту, які потребують періодичної перевірки справності та відповідності встановленим вимогам експлуатації. Інженерне майно також характеризується значним рівнем експлуатаційного навантаження, особливо під час практичних занять із курсантами.

Водночас специфіка обліку засобів РХБЗ та інженерного майна потребує врахування не лише загальних вимог до обліку військового майна, а й особливостей їх технічного стану, комплектності, строків експлуатації, умов зберігання та документального супроводу.

Для підрозділів Національної гвардії України важливе значення також має Порядок обліку речового майна Національної гвардії України, який регламентує порядок оформлення документів, проведення інвентаризації та організацію контролю за рухом майна.

У практичній діяльності окремих складів і підрозділів зберігається значний обсяг паперового документообігу, що ускладнює оперативне оновлення інформації, підвищує ризик технічних помилок і потребує подальшої автоматизації облікових процесів.

У наукових дослідженнях, зокрема у праці А. О. Собакаря «Особливості обліку та використання військового майна в контексті національної безпеки та правового режиму воєнного часу», наголошується на необхідності цифровізації систем обліку, впровадження сучасних інформаційних технологій та посилення контрольних механізмів. Автор підкреслює, що ефективність системи обліку військового майна безпосередньо впливає на рівень національної безпеки держави.

Перспективними напрямками вдосконалення є впровадження захищених електронних систем моніторингу, автоматизація процесів видачі та повернення майна, використання QR-кодів для внутрішнього обліку – за умови дотримання вимог режиму доступу, інформаційної безпеки та захисту облікових даних.

Висновки. Отже, облік військово-технічного майна РХБЗ та інженерної служби в умовах воєнного часу має не лише адміністративне, а й практичне значення, оскільки безпосередньо впливає на якість навчального процесу, своєчасність забезпечення занять, збереження майна та підтримання його придатності до використання. Основними напрямками вдосконалення є підвищення точності облікових даних, посилення контролю за комплектністю і технічним станом майна, поступова цифровізація складського обліку та підготовка персоналу до роботи з сучасними електронними обліковими інструментами.